

Пәні бойынша оқыту
бағдарламасының (Syllabus)
титулдық парағы

Нысан
ПМУ ҰС Н 7.18.3/37

Қазақстан Республикасының білім және ғылым министірлігі
С. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті
Қаржы-экономикалық факультеті
Қаржы кафедрасы

5B050900 «Қаржы» мамандығының студенттеріне арналған
«Қаржы, салық және бюджет тарихы»

ПӘНІ БОЙЫНША ОҚЫТУ БАҒДАРЛАМАСЫ (Syllabus)

Павлодар

БЕКІТЕМІН

ҚЭФ деканы

_____ Т.Я. Эрназаров
« ____ » _____ 20 ж

Құрастырушы: аға оқытушы Амерханова А.Х. _____

Қаржы кафедрасы

5B050900 «Қаржы» мамандығының күндізгі оқу нысанындағы
студенттеріне арналған «Қаржы, салық және бюджет тарихы»
пәні бойынша оқыту бағдарламасы (Syllabus)

Бағдарлама « ____ » _____ 20_ ж. бекітілген жұмыс оқу бағдарламасының негізінде
әзірленген.

201_ ж. « ____ » _____ кафедра отырысында ұсынылған № _____ хаттама.

Кафедра меңгерушісі _____ Н.С. Кафтункина 20_ ж. « ____ » _____

Факультет _____ оқу-әдістемелік _____ кеңесімен
құпталған _____ 20_ ж. « ____ » _____ № _____
хаттама

ОӘК төрағасы _____ А.Б. Темиргалиева 20_ ж. « ____ » _____

1 Оқытушылар туралы мәліметтер және байланысу ақпараттары

Амерханова Айгерим Хайруллақызы - «Қаржы» кафедрасының аға оқытушысы.

2 Пән туралы мәліметтер

Дәрісханалық уақытының жұмыс түріне қарай бөлінуі күнтезбелік жоспарда келтірілген. «Қаржы, салық және бюджет тарихы» элективті компонентер пәндеріне кіреді.

3 Пәннің еңбек сыйымдылығы

Семестр	Кредиттар саны	Аудиториялық сабақ түрлері бойынша қарым-қатынас сағаттарының саны						Студенттің өздік жұмысының сағат саны		Бақылау нысаны
		барлығы	Дәріс	практика	Зертханалық	студиялық	жеке	барлығы	СОӘЖ	
2	2	30	15	15	-	-	-	60	-	Емтихан
Барлығы	2	30	15	15	-	-	-	60	-	

4 Пәннің мақсаты және міндеттері

Пәннің негізгі мақсаты – қаржы нарығының пайда болуы мен дамуының, бюджет пен бюджеттік жүйелердің қалыптасуы мен дамуының, салықтардың мәні мен экономикалық қажеттілігінің, қоғамның экономикалық дамуындағы салық жүйесі ролінің тарихы болып табылады.

Пәннің міндеті:

Осы пәннің оқыту үрдісіндегі қойылған мақсатты іске асыру үшін мынадай міндеттер ұсынылған:

Қоғамдық ұдайы өндірістегі қаржының мәні, функциялары және ролін анықтау;

Қаржы жүйесін ұйымдастыру;

Қаржы саясатына және қаржы механизміне түсініктеме беру;

Шаруашылық жүргізуші субъектілердің қаржысы анықтау;

Мемлекет қаржысының жалпы сипаттамасына түсініктеме беру;

Салықтар және салық жүйесін ұйымдастыру;

Мемлекеттік бюджет, сыртқы экономикалық байланыстар жүйесіндегі қаржысын ануқтау.

Пәнді оқып білу нәтижесінде студент білу қажет:

- Әлемде және Қазақстанда қаржылардың туындау үрдістерін және олардың заңнамасын білу,
- дамудың әрбір сатысында қаржыларды реформалаудың себептерін анықтай білу;
- тарихи аспектіде қаржылардың қалыптасуы мен дамуын талдау дағдылары бағалау.

Студент мынаны істеу білу керек

- қаржы жүйесінің құрылымы;
- мемлекеттік бюджеттің құрылымы;
- салық жүйесінің құрылымы;
- салық түрлерін және есептеу әдістерін.

3 Пререквизиттер

Осы пәнді меңгеру үшін төмендегі пәндерді меңгеру кезінде алынған білім, икемділік және дағды-машықтар қажет:

- Макроэкономика;
- Экономикалық теория;
- Ақша, Несие, Банктер.

4 Постреквизиттер

Осы пәнді меңгеру үшін төмендегі пәндерді меңгеру кезінде алынған білім, икемділік және дағды-машықтар қажет:

- «Қаржы»;
- «Салық және салық салу»;
- «Мемлекеттік бюджет».

8 Пәннің тақырыптық жоспары

8.1 5B050900 «Қаржы» мамандығы күндізгі оқыту түрі

ПӘННІҢ ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЫ				
№	Тақырыптың атауы	Сағат көлімі		
		Дәріс	Тәжірибелік сабақ	СӨЖ
1	2	3	4	5
1	Қаржылардың пайда болу концепциясы: ұдайы өндірістік және үлестіргіш	1	1	5
2	Шығындар мен өнімдер айналымындағы қаржының ролі	1	1	5
3	Салықтың жалпы теориялары. Салықтың жеке теориялары.	1	1	5
4	Салық құқықтық қарымқатынасының қатысушылары	1	1	5
5	Салық салудың дамуы және оның шетел елдеріндегі бюджеттерге әсері	1	1	5
6	ҚР-да салық салудың дамуы	1	1	6
7	Мемлекеттік бюджеттің құрамы және бюджет түрлерінің сипаттамасы	2	2	6
8	Тиімділікті талдау және салықтардың ҚР бюджетіне әсері	1	1	5
9	Бюджетке салықтық және салықтық емес түсімдер	2	2	6
10	Бюджет шығындарының жіктелуі	2	2	6
11	Бюджеттік үрдісті ұйымдастыру негіздері	2	2	6
БАРЛЫҒЫ		15	15	60

9 Пәннің қысқаша сипаттамасы

Қазақстан Республикасының банктер жүйесі ұлттық экономиканың басқа секторларымен салыстарғанда нарық талабына сай өзгерістерді жедел қабылдайтын және экономикалық базистегі өндірістік қатынастар мен өндіргіш күштердің даму заңдылықтарына тез сыңай танытатын, салыстырмалы дербестігі бар ақша секторы. Қазақстан банк секторы қаржы нарығының ең жақсы дамыған сегменті. Қазақстан Республикасында екі деңгейлі банктер жүйесінің дамуының жаңа кезеңі басталды. Екінші деңгейдегі банктердің халықаралық стандартқа сәйкес қызмет етуі Қазақстан Республикасы қаржылық қадағалау Агенттігінің коммерциялық банктердің сапасына талапты күшейтті. Бұған бір жағынан банкаралық бәсекенің ықпалы өсер етсе, ал екінші жағынан шет ел капиталының банк секторына енуі қозғауды. Қазақстан экономикасына шет ел инвестицияларын тартумен қатар еліміздегі сыртқы экономикалық қатынастар да дамуда. Ал бұл процесс ез кезегінде банк менеджменттің сапасын халықаралық деңгейге көтеруді талап етеді. Міне осыған байланысты банктер жүйесіне теориялық әзірлігі терең және практикалық қабілет мол мамандар дайындау мәселесі де жаңа белеске көтерілді. Банктер жүйесінің инфляцияны тежеуде, нақты секторды инвестициялауда, ақша айналымын ұйымдастыруда және экономиканы макродеңгейде реттеуде атқаратын рөлі арта түсті.

10 Курс компоненттері

10.1 Дәріс сабақтардың мазмұны

1 тақырып - Қаржылардың пайда болу концепциясы: ұдайы өндірістік және үлестіргіш

Экономикалық категорияда қаржының түсінігі. Ақша және қаржы. Қаржының табиғаты.

Қаржының қызметтері. Қоғамдық қайта өндірістегі экономикалық категорияның рөлі мен қызметтерінің қарама-қайшылығы. Ұдайы өндірістік және үлестіргіш концепциясы.

2 тақырып - Шығындар мен өнімдер айналымындағы қаржының ролі

Жалпы ұлттық табыс ұғымы (ЖҰТ). Өткізуден тыс табыстар мен шығындарға арналған ЖҰТ өлшем. Кіріс және шығындар бойынша ВВП өлшемі.

Қаржы ресурстері және оның құнының құрама элементтері: таза табыс, қосылған құнға салық, акциздер, кеден төлемдері, әлеуметтік мұқтаждықтарға аударым және амортизациялық аударым.

Қаржы ресурстерінің қаржы қорларынан айырмашылығы. Қаржы ресурстерінің және қорлардың көздері.

3 тақырып Салықтың жалпы теориялары. Салықтың жеке теориялары.

Салық салу туралы ғылыми ұсыныстардың даму тарихы.

Салықтардың ортақ теориялары. Айырбастың теориясы, атомистикалық теория, рақаттың теориясы, сақтандыру ақысы ретінде салық теориясы, классикалық және кейнсиалдық теориясы, монетаризмнің теориясы және ұсыныс экономикасының теориясы.

Жалпы салық теориялары. Жалпы және жанама салудың қарым қатынасының теориялары. Салық теорияларының меншіктігі.

4 тақырып Салық құқықтық қарымқатынасының қатысушылары

Салық құқықтық қарымқатынасының қатысушыларының негізгі сипаттамасы. Салық құқықтық қарымқатынасының классификациясы.

5 тақырып Салық салудың дамуы және оның шетел елдеріндегі бюджеттерге әсері

Шет елдеріндегі салық жүйесінің қызметінің жалпы сұрақтары. Шет елдеріндегі салық жүйесінің қалыптасуы мен құрылымының негізі.

Салық салудың тура жүйесі. Салық салудың жанама жүйесі.

Халықаралық салық конкуренциясы.

Трансферттік баға және бағаны бақылау. Салық органының бағаларды бақылау әдістемесі.

6 тақырып ҚР-да салық салудың дамуы

Салықтың мәні мен түсінігі. Салық функциясы. Салық элементтері.

Салық жүйесі және нарықтық экономикада оның құрылымының негізгі талаптары. Қазақстанның салық жүйесі.

Әр түрлі сипаттамасы бойынша салықтардың классификациясы. ҚР салықтардың түрлері. Салық кодексі.

7 тақырып Мемлекеттік бюджеттің құрамы және бюджет түрлерінің сипаттамасы

Мемлекеттік бюджеттің мәні және спецификалық белгілері.

Мемлекеттік бюджет қажы жүйесінің негізгі звеносы.

Мемлекеттік бюджетін құрылымы.

Қаржы жүйесінде жергілікті қаржылардың орны және мәні.

Жергілікті бюджетін табысы және әлеуметтік, мәдениет инфрақұрылымда алатын рөлі.

8 тақырып Тиімділікті талдау және салықтардың ҚР бюджетіне әсері

Салық саясатының теориялық аспектасы және салық механизімен қарым қатынасы.

ҚР бюджетінің түсімдеріне салық саясатының әсер етуін талдау.

ҚР салқ саясаты және негізгі жетілдіру жолдары.

9 тақырып Бюджетке салықтық және салықтық емес түсімдер

Бюджетке салықтық түсімдердің түсінігі. Бюджетке салықтық түсімдердің түрлері. Салық реформасы және жергілікті бюджеттердің кіріс базасын нығайту мәселелері.

Бюджетке салықтық емес түсімдердің түсінігі. Бюджетке салықтық емес түсімдердің түрлері. Бюджетке салықтық емес түсімдерді болжау әдістері.

10 тақырып Бюджет шығындарының жіктелуі

Мемлекеттік шығындардың түсінігі. Мемлекеттік табыстардың, шығындардың және қаржы ресурстардың ара қатынасы.

Мемлекеттік шығындардың жүйесі және ұйымдастыру принциптері. Нарық жағдайында мемлекеттік шығындардың саясатының өзгеруі. Мемлекеттік шығындардың құрамы мен іқұрылымы.

Мемлекеттік шығындардың классификациясы. Экономиканы қаржыландыру. Экономикаға арналған негізгі шығындардың түрлерінің сипаттамасы. Қаржы резервтерінің мағынасы.

11 тақырып Бюджеттік үрдісті ұйымдастыру негіздері

Бюджеттік процесс, және этаптары. Бюджеттік жоспарлау.

Мемлекеттік жоспарлаудың құжаттар жүйесі. Бюджеттік жүйесінде табыстарды және шығындарды қалыптастыру.

Бюджетті өтеу. Бюджеті өтеу есебі.

10.2 Тәжірибелік сабақтардың мазмұны

1 тақырып - Қаржылардың пайда болу концепциясы: ұдайы өндірістік және үлестіргіш

Экономикалық категорияда қаржының түсінігі. Ақша және қаржы. Қаржының табиғаты.

Қаржының қызметтері. Қоғамдық қайта өндірістегі экономикалық категорияның рөлі мен қызметтерінің қарама-қайшылығы. Ұдайы өндірістік және үлестіргіш концепциясы.

Ұсынылатын әдебиет: [1,3,4].

2 тақырып - Шығындар мен өнімдер айналымындағы қаржының ролі

Жалпы ұлттық табыс ұғымы (ЖҰТ). Өткізуден тыс табыстар мен шығындарға арналған ЖҰТ өлшем. Кіріс және шығындар бойынша ВВП өлшемі.

Қаржы ресурстері және оның құнының құрама элементтері: таза табыс, қосылған құнға салық, акциздер, кеден төлемдері, әлеуметтік мұқтаждықтарға аударым және амортизациялық аударым.

Қаржы ресурстерінің қаржы қорларынан айырмашылығы. Қаржы ресурстерінің және қорлардың көздері.

Ұсынылатын әдебиет: [3,5,8].

3 тақырып Салықтың жалпы теориялары. Салықтың жеке теориялары.

Салық салу туралы ғылыми ұсыныстардың даму тарихы.

Салықтардың ортақ теориялары. Айырбастың теориясы, атомистикалық теория, рақаттың теориясы, сақтандыру ақысы ретінде салық теориясы, классикалық және кейнсиалдық теориясы, монетаризмнің теориясы және ұсыныс экономикасының теориясы.

Жалпы салық теориялары. Жалпы және жанама салудың қарым қатынасының теориялары. Салық теорияларының меншіктігі.

Ұсынылатын әдебиет: [2,5,7].

4 тақырып Салық құқықтық қарымқатынасының қатысушылары

Салық құқықтық қарымқатынасының қатысушыларының негізгі сипаттамасы. Салық құқықтық қарымқатынасының классификациясы.

Ұсынылатын әдебиет: [2,7,8].

5 тақырып Салық салудың дамуы және оның шетел елдеріндегі бюджеттерге әсері

Шет елдеріндегі салық жүйесінің қызметінің жалпы сұрақтары. Шет елдеріндегі салық жүйесінің қалыптасуы мен құрылымының негізі.

Салық салудың тура жүйесі. Салық салудың жанама жүйесі.

Халықаралық салық конвенциясы.
Трансферттік баға және бағаны бақылау. Салық
органының бағаларды бақылау әдістемесі.
Ұсынылатын әдебиет: [2,5,6].

6 тақырып ҚР-да салық салудың дамуы

Салықтың мәні мен түсінігі. Салық функциясы. Салық элементтері.
Салық жүйесі және нарықтық экономикада оның құрылымының негізгі
талаптары. Қазақстанның салық жүйесі.

Әр түрлі сипаттамасы бойынша салықтардың классификациясы. ҚР
салықтардың түрлері. Салық кодексі.

Ұсынылатын әдебиет: [4,5,6].

7 тақырып Мемлекеттік бюджеттің құрамы және бюджет түрлерінің сипаттамасы

Мемлекеттік бюджеттің мәні және спецификалық белгілері.

Мемлекеттік бюджет қажы жүйесінің негізгі звеносы.

Мемлекеттік бюджетін құрылымы.

Қаржы жүйесінде жергілікті қаржылардың орны және мәні.

Жергілікті бюджеттің табысы және әлеуметтік, мәдениет
инфрақұрылымда алатын рөлі.

Ұсынылатын әдебиет: [1,5,7].

8 тақырып Тиімділікті талдау және салықтардың ҚР бюджетіне әсері

Салық саясатының теориялық аспектасы және салық механизімен қарым
қатынасы.

ҚР бюджетінің түсімдеріне салық саясатының әсер етуін талдау.

ҚР салқ саясаты және негізгі жетілдіру жолдары.

Ұсынылатын әдебиет: [1,5,6].

9 тақырып Бюджетке салықтық және салықтық емес түсімдер

Бюджетке салықтық түсімдердің түсінігі. Бюджетке
салықтық түсімдердің түрлері. Салық реформасы және
жергілікті бюджеттердің кіріс базасын нығайту мәселелері.

Бюджетке салықтық емес түсімдердің түсінігі. Бюджетке
салықтық емес түсімдердің түрлері. Бюджетке салықтық емес
түсімдерді болжау әдістері.

Ұсынылатын әдебиет: [8,5,6].

10 тақырып Бюджет шығындарының жіктелуі

Мемлекеттік шығындардың түсінігі. Мемлекеттік табыстардың,
шығындардың және қаржы ресурстардың ара қатынасы.

Мемлекеттік шығындардың жүйесі және ұйымдастыру принциптері. Нарық
жағдайында мемлекеттік шығындардың саясатының өзгеруі. Мемлекеттік
шығындардың құрамы мен іқұрылымы.

Мемлекеттік шығындардың классификациясы. Экономиканы қаржыландыру. Экономикаға арналған негізгі шығындардың түрлерінің сипаттамасы. Қаржы резервтерінің мағынасы.

Ұсынылатын әдебиет: [2,5,7].

11 тақырып Бюджеттік үрдісті ұйымдастыру негіздері

Бюджеттік процесс, және этаптары. Бюджеттік жоспарлау.

Мемлекеттік жоспарлаудың құжаттар жүйесі. Бюджеттік жүйесінде табыстарды және шығындарды қалыптастыру.

Бюджетті өтеу. Бюджеті өтеу есебі.

Ұсынылатын әдебиет: [2,5,7].

10.3 Студенттердің өздік жұмысының мазмұны

СӨЖ сипаттамасы

5B050900 «Қаржы» мамандығы негізінде күндізгі оқыту түрі

№	СӨЖ түрі	Есеп нысан ы	Бақылау түрі	Сағат көлемі
1	Дәріске дайындалу		Сабаққа қатысу	18
2	Тәжірибелік сабақтарға дайындалу, үй жұмысты істеу	Оқу дәптері	Сабаққа қатысу, ауызша сұрақтау	18
3	Аудиторлық сабақтарға кірмеген материалын әзерту	Конспект	Конспекті тексеру	27
4	Бақылау шараларына дайындалу		АБ1, АБ2, сұрақтарға жауап беру, есептерді өздік шешу	27
Қорытынды:				60

10.4 СӨЖ тақырыптардың мазмұны

1 тақырып - Қаржылардың пайда болу концепциясы: ұдайы өндірістік және үлестіргіш

Экономикалық категорияда қаржының түсінігі. Ақша және қаржы. Қаржының табиғаты.

Қаржының қызметтері. Қоғамдық қайта өндірістегі экономикалық категорияның рөлі мен қызметтерінің қарама-қайшылығы. Ұдайы өндірістік және үлестіргіш концепциясы.

Ұсынылатын әдебиет: [1,3,4].

2 тақырып - Шығындар мен өнімдер айналымындағы қаржының ролі

Жалпы ұлттық табыс ұғымы (ЖҰТ). Өткізуден тыс табыстар мен шығындарға арналған ЖҰТ өлшем. Кіріс және шығындар бойынша ВВП өлшемі.

Қаржы ресурстері және оның құнының құрама элементтері: таза табыс, қосылған құнға салық, акциздер, кеден төлемдері, әлеуметтік мұқтаждықтарға аударым және амортизациялық аударым.

Қаржы ресурстерінің қаржы қорларынан айырмашылығы. Қаржы ресурстерінің және қорлардың көздері.

Ұсынылатын әдебиет: [3,5,8].

3 тақырып Салықтың жалпы теориялары. Салықтың жеке теориялары.

Салық салу туралы ғылыми ұсыныстардың даму тарихы.

Салықтардың ортақ теориялары. Айырбастың теориясы, атомистикалық теория, рақаттың теориясы, сақтандыру ақысы ретінде салық теориясы, классикалық және кейнсиалдық теориясы, монетаризмнің теориясы және ұсыныс экономикасының теориясы.

Жалпы салық теориялары. Жалпы және жанама салудың қарым қатынасының теориялары. Салық теорияларының меншіктігі.

Ұсынылатын әдебиет: [2,5,7].

4 тақырып Салық құқықтық қарымқатынасының қатысушылары

Салық құқықтық қарымқатынасының қатысушыларының негізгі сипаттамасы. Салық құқықтық қарымқатынасының классификациясы.

Ұсынылатын әдебиет: [2,7,8].

5 тақырып Салық салудың дамуы және оның шетел елдеріндегі бюджеттерге әсері

Шет елдеріндегі салық жүйесінің қызметінің жалпы сұрақтары. Шет елдеріндегі салық жүйесінің қалыптасуы мен құрылымының негізі.

Салық салудың тура жүйесі. Салық салудың жанама жүйесі.

Халықаралық салық конкуренциясы.

Трансферттік баға және бағаны бақылау. Салық органының бағаларды бақылау әдістемесі.

Ұсынылатын әдебиет: [2,5,6].

6 тақырып ҚР-да салық салудың дамуы

Салықтың мәні мен түсінігі. Салық функциясы. Салық элементтері.

Салық жүйесі және нарықтық экономикада оның құрылымының негізгі талаптары. Қазақстанның салық жүйесі.

Әр түрлі сипаттамасы бойынша салықтардың классификациясы. ҚР салықтардың түрлері. Салық кодексі.

Ұсынылатын әдебиет: [4,5,6].

7 тақырып Мемлекеттік бюджеттің құрамы және бюджет түрлерінің

сипаттамасы

Мемлекеттік бюджеттің мәні және спецификалық белгілері.

Мемлекеттік бюджет қажы жүйесінің негізгі звеносы.

Мемлекеттік бюджетін құрылымы.

Қаржы жүйесінде жергілікті қаржылардың орны және мәні.

Жергілікті бюджеттің табысы және әлеуметтік, мәдениет инфрақұрылымда алатын рөлі.

Ұсынылатын әдебиет: [1,5,7].

8 тақырып Тиімділікті талдау және салықтардың ҚР бюджетіне әсері

Салық саясатының теориялық аспектасы және салық механизімен қарым қатынасы.

ҚР бюджетінің түсімдеріне салық саясатының әсер етуін талдау.

ҚР салқ саясаты және негізгі жетілдіру жолдары.

Ұсынылатын әдебиет: [1,5,6].

9 тақырып Бюджетке салықтық және салықтық емес түсімдер

Бюджетке салықтық түсімдердің түсінігі. Бюджетке салықтық түсімдердің түрлері. Салық реформасы және жергілікті бюджеттердің кіріс базасын нығайту мәселелері.

Бюджетке салықтық емес түсімдердің түсінігі. Бюджетке салықтық емес түсімдердің түрлері. Бюджетке салықтық емес түсімдерді болжау әдістері.

Ұсынылатын әдебиет: [8,5,6].

10 тақырып Бюджет шығындарының жіктелуі

Мемлекеттік шығындардың түсінігі. Мемлекеттік табыстардың, шығындардың және қаржы ресурстардың ара қатынасы.

Мемлекеттік шығындардың жүйесі және ұйымдастыру принциптері. Нарық жағдайында мемлекеттік шығындардың саясатының өзгеруі. Мемлекеттік шығындардың құрамы мен іқұрылымы.

Мемлекеттік шығындардың классификациясы. Экономиканы қаржыландыру. Экономикаға арналған негізгі шығындардың түрлерінің сипаттамасы. Қаржы резервтерінің мағынасы.

Ұсынылатын әдебиет: [2,5,7].

11 тақырып Бюджеттік үрдісті ұйымдастыру негіздері

Бюджеттік процесс, және этаптары. Бюджеттік жоспарлау.

Мемлекеттік жоспарлаудың құжаттар жүйесі. Бюджеттік жүйесінде табыстарды және шығындарды қалыптастыру.

Бюджетті өтеу. Бюджеті өтеу есебі.

Ұсынылатын әдебиет: [2,5,7].

11 Курстың саясаты

Оқу процесіне қатысу дегеніміз сабақтарға қатысу, белсенді болу, берілген тапсырмаларды және үй тапсырмаларын уақытысында орындау және тапсыру. Сабаққа қалмау тиіссіз. Біз жұмыстарға кешікпеу сізді сұраймыз, дәл осылай жұмыстардың уақытына сіздердің курстастарыңыздың нормалы жұмысына кедергі жасайды. Кәрез телефондар мшірілген болу тиісті.

Үй тапсырмасы жазба түрінде орындайды да сабақтарды өткізу графигіне сәйкес тексеруге беріледі.

Мен келесі айып баллдарды орнатамын:

- деріс сабаққа делелді себептерсіз қатыспаған үшін осы сабақтың түріне есептейтін бері баллдар шешіледі. Егер студент сабаққа делелді себеппен келген жоқ, онда ол оқытушыға келмеген дәрістің конспектісін береді. Осы конспект үшін ол 1 баллды ала алады;

- тәжірибелік сабағында делелдік себептерсіз болмау – осы сабақтың түріне есептейтін бәрі баллдар шешіледі. Егер студент сабаққа дәлелді себеппен келген жоқ, онда ол оқытушыға орындалған тәжірибелік сабақтың конспектісін береді. Осы конспект үшін ол 2 балл ала алады.

- сабаққа кешеуілдеп келгені үшін 0,5 балл түмен бағаланады.

Семестрде екі аралық бақылау өткізіледі: сегізінші және он бесінші апталарында. Ол бақылау жұмыс арқылы өткізіледі. Аралық бақылау сәйкестік блоктың материалдары бойынша өткізіледі. Егер студент аралық бақылауда болмаса, ол оны оқытушымен айтылған уақытысында тапсыра алады. Бірақ онда аралық бақылауынан алынған баллдар 0,7 коэффициентке көбейеді.

Емтихан билет арқылы өткізіледі: билеттердің саны 25 болады, әрбір билет ішінде 2 сұрақ және 1 есеп болады. Емтиханда алынатын максималды балл - 100 балл, оның ішінде есеп - 40 баллмен, бір сұрақ 30 баллмен бағаланады.

Аралық бақылау 100 балға тең. Аралық бақылауға ағымды үлгерім балдары болған студенттер жіберіледі.

(1,2) Рейтинг келесі формула бойынша есептеледі

$$(1,2) P = (1,2)AY*0,7 + (1,2)AB*0,3$$

Егер студент аралық бақылаудан 50 кем балл алса, рейтинг анықталмайды. Сонда декан АБ тапсыруының жеке мерзімін белгілейді.

Емтиханға рұқсат (PP) алу келесі формула бойынша есептеледі

$$PP = (1P + 2P) * 0,7 / 2 + КЖ * 0,3$$

Егер студент рейтинг рұқсатынан (PP) 50 баллдан кем алса, емтиханға жібарілмейді. ҚБ 50 кем болса, студент ақылы түрде пәнді қайта оқиды.

Қорытынды баға (ҚБ) рейтинг рұқсаттың (PPCY) және емтиханның қорытынды бақылауының (ЕҚСҮ) салмақтық үлестерінен құралады. ҚБ келесі формала бойынша есептеледі

$$ҚБ = PP * 0,6 + ЕҚ * 0,4$$

Салмақтық үлес Университетін Ғылыми Кеңесімен жылсайын бекітіледі.

Курстық жұмыс комиссия алдында қорғанылады.

Емтихан тест сұрақтары арқылы өткізіледі: сұрақтардың саны 30 саны болады. Емтиханда алынатын максималды балл - 100 балл, бір сұрақ 3,3 баллмен бағаланады.

10.5 Бақылау шараларының күнтізбелік графигі

10.5.1 0B050900 «Қаржы» мамандығы күндізгі оқу түрі студенттеріне арналған бақылау шараларының күнтізбелік графигі

1 рейтинг (2 семестр)										
Апталар		1	2	3	4	5	6	7	8	Барлығы
Апта ішіндегі максды балл		10	10	20	10	10	10	20	10	100
Дәрістерге қатысу және дайындалу	СӨЖ түрі/есеп беру нысаны	ДҮТ 1,2	ДҮТ 3,4	ДҮТ 5,6	ДҮТ 7,8	ДҮТ 1,2	ДҮТ 3,4	ДҮТ 5,6	ДҮТ 7,8	16
	Бақылау нысаны	Қ	Қ	Қ	Қ	Қ	Қ	Қ	Қ	
	Макс.балл	2	2	2	2	2	2	2	2	
Практикалық сабақтарға қатысу және дайындалу	СӨЖ түрі/есеп беру нысаны	ПҮТ 1,2	ПҮТ 3,4	ПҮТ 5,6	ПҮТ 7,8	ПҮТ 1,2	ПҮТ 3,4	ПҮТ 5,6	ПҮТ 7,8	32
	Бақылау нысаны	Қ	Қ	Қ	Қ	Қ	Қ	Қ	Қ	
	Макс.балл	4	4	4	4	4	4	4	4	
Материалды өздігінен меңгеру	СӨЖ түрі/есеп беру нысаны		О		О		О			32
	Бақылау нысаны				ӨОҮТ 1		ӨОҮТ 2		ӨОҮТ 3	
	Макс.балл	4	4	4	4	4	4	4	4	
Пән тақырыптары бойынша білімді бақылау	СӨЖ түрі/есеп беру нысаны			КЖБ Ж1				КЖБ Ж	Ж	20
	Бақылау нысаны			К				К		
	Макс.балл			6				6	8	
2 рейтинг (2семестр)										
Апталар		9	10	11	12	13	14	15		Барлығы
Апта ішіндегі максды балл		10	10	25	10	11	12	22		100
Дәрістерге қатысу және дайындалу	СӨЖ түрі/есеп беру нысаны	ДҮТ 9	ДҮТ 10	ДҮТ 11	ДҮТ 12,1 3	ДҮТ 14	ДҮТ 15,1 6	ДҮТ 17		14
	Бақылау нысаны	Қ	Қ	Қ	Қ	Қ	Қ	Қ		
	Макс.балл	2	2	2	2	2	3	3		
Практикалық сабақтарға қатысу және дайындалу	СӨЖ түрі/есеп беру нысаны	ПҮТ 9	ПҮТ 10	ПҮТ 11	ПҮТ 12,1 3	ПҮТ 14	ПҮТ 15,1 6	ПҮТ 17		28
	Бақылау нысаны	Қ	Қ	Қ	Қ	Қ	Қ	Қ		
	Макс.балл	3	3	3	3	4	4	4		
Материалды өздігінен меңгеру	СӨЖ түрі/есеп беру нысаны		О		О		О			34
	Бақылау нысаны				ӨОҮТ 1		ӨОҮТ 2			
	Макс.балл	5	5	5	5	5	5	5		
Пән тақырыптары бойынша білімді бақылау	СӨЖ түрі/есеп беру нысаны			КЖБ Ж1				КЖБ Ж		24
	Бақылау нысаны			К				К		
	Макс.балл									

Кафедра меңгерушісі _____ Н.С. Кафтункина 20__ ж. «___» _____

12 Әдебиеттер тізімі

Негізгі

- 1 Ильясов А.А., Мельников В.Д. Қаржы - 2008. : жоғары оқу орнына. - Алматы : ФинЭко, 2008.
- 2 Құлпыбаев С. Қаржы - 2008. : жоғары оқу орнына. - ЖШС «Изд-во LEM»
- 3 Құлпыбаев С. Қаржы - 2010. : жоғары оқу орнына. - ЖШС «Изд-во LEM»
- 4 Баймұратов. Қазақстан қаржылары. Изд-во «Экономика» - 2010.
- 5 Блеутаева К.Б. Қаржы: электронный учебник. - Алматы, Нұр-пресс - 2010.
- 6 Құлпыбаев, С. Қаржы теориясы:оқу құралы / С. Құлпыбаев, Ш.Баязитова, А. Баязитова. - Алматы : Мерей, 2011.-174 б. -
- 7 Баймұратов. Қазақстан қаржы жүйесі. Изд-во «Экономика» - 2010
- 8 Ілиясов, А. А. Қаржы:оқулық / А. А. Ілиясов, С. Құлпыбаев. - Алматы : Lem, 2009.-552 б.
- 9 Искаков, І. М. Қаржы нарығы және делдалдары:оқулық / І. М.Искаков, Д. Т. Бохаев, Э. А. Рузиева.- Алматы : Экономика, 2008.-295 б
- 10 Бреутаева К. Қаржы (электронный учебник) Издательство «Нұр-пресс» - 2008.

Қосымша

- 1 Мельников В.Д., Ильясов К.К. Финансы: учебник для вузов. - Алматы : ФинЭко, 2008.
- 2 Финансы: учебное пособие для студ. / Под ред. А.М.Ковалевой. Изд.4-ое, перераб. и доп. М. : Финансы и статистика, 2009.
- 3 Финансы, деньги, кредит: учебник / Под ред. О.В. Соколовой. - М. : Юрист, 2010.
- 4 Ковалева, А.М. Финансы фирмы: учебник / А.М. Ковалева, М.Г. Лапуста, Л.Г. Скамай. - 2-ое изд. - М. : ИНФРА - М, 2009.
- 5 Игошин, Н.В. Инвестиции: Организация, управление, финансирование: учебник / Н.В. Игошин. - 3-е изд., перераб. и доп. - М. : ЮНИТИ, 2009.
- 6 Слепнева, Т.А. Инвестиции: учеб.пос. / Т.А.Слепнева, Е.В. Яркин. -М. :ИНФРА-М, 2008.
- 7 Журнал «Аль-пари».

8 Журнал «Финансы Казахстана».

9 Журнал «Финансы и кредит».

10 Абрамов М.А., Александрова Л.С. Финансы и кредит. учеб. пособие.- М. : Юриспруденция, 2009.

11 Финансы и кредит: учебник / Под ред., М.В. Романовского, Г.Н.Белоглазовой. – М. : Юрайт – Издат, 2010.